

106 978

Národní památkový ústav		
Došlo:	2022-12-05 11:49:05	
Č. j.:	NPU-310/100512/2022	
Listů:	4 Příloh:	0

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

Telefon: 257 085 111
Fax: 224 318 155
E-mail: epodatelna@mkcr.cz

Rozhodnutí nabylo právní moci: 22. 11. 2022

za správnost:

V Praze dne 2. 11. 2022
Č. j. MK 63103/2022 OPP
Sp. zn. MK-S 3838/2022 OPP
Vyřizuje: Mgr. Ivana Brožová

Město Dubí
Ruská 264/128
417 01 Dubí

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, oba ve znění pozdějších předpisů, **prohlašuje** Boží muka na pozemku p. č. 122/4, k. ú. Mstišov, obec Dubí, okres Teplice, Ústecký kraj, za kulturní památku.

V tomto řízení dle § 27 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, je účastníkem řízení Město Dubí, sídlo: Ruská 264/128, 417 01 Dubí, IČO: 00266281.

Nedílnou součástí výroku tohoto rozhodnutí je příloha s orientačním zákresem umístění kulturní památky do kopie katastrální mapy. Nedílnou součástí rozhodnutí je příloha s identifikační fotografií kulturní památky.

Odůvodnění

Ministerstvo kultury obdrželo dne 21. 4. 2022 podnět, který podal k prohlášení Božích muk na pozemku p. č. 122/4, k. ú. Mstišov, za kulturní památku. Jako odůvodnění tohoto podání je zde uvedeno: „Boží muka z roku 1708 patří mezi nejstarší památky Dubí a původně stávala na hranici katastru Dubí a Mstišova. Sokl s kamennou

lucernou a křížkem bez prostřední části o výšce cca 2,5 metru byl umístěn do Mstišova ke kapli sv. Huberta v první polovině 20. století. Vryté kartuši je vyrytý nápis MARIA MANZERIN 1708 TEN 2 IVNII (Maria Manzerin, 2. Června 1708). Z nápisu se dozvídáme, že je zřejmě nechal vztyčit místní občan Maria Manzerin, kterého matrika připomíná jako svědka při křtu Johanna Andrease Johna ze Mstišova dne 9. října 1709 v Novosedlicích. “

Ministerstvo kultury následně požádalo **Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem** o odborné vyhodnocení tohoto podnětu. Ten ve svém dopise **doporučuje** prohlášení předmětné věci za kulturní památku a uvádí následující památkové hodnoty věci: „Kvalitně provedená raně barokní boží muka zv. *Weiße Marter* z roku 1708 jsou hodnotným a typickým dokladem drobné sakrální architektury dotvářející prostředí českých obcí a měst. Původně byla umístěna při významné obchodní cestě spojující lázeňské Teplice se Saskem. Přestože se nedochovala v kompletní podobě, jejich historická hodnota zůstala zachována.“

Popis, datace a současný stav předmětných Božích muk dle Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ústí nad Labem:

Popis:

Původně byla boží muka umístěna před hostincem Marien Hof na křižovatce dnešních silnic č. 8 (Teplice - Dubí - Cínovec) a č. 27 (Krupka - Dubí - Osek). V současnosti se nacházejí na návsi obce Mstišov jižně od kaple sv. Huberta.

Původně (viz fotografie v příloze) se boží muka skládala ze soklové části tvořené hranolovým dříkem a hladkým sloupem s entazí nesoucího kaplici s patriarchálním křížem. V současnosti chybí takřka celý sloup, z jeho spodní části se dochovala patka, z horní části malá část dříku s hlavicí a krycí deskou.

Soklová část je čtvercového půdorysu a tvoří jí nízký hranol přecházející ustupující obvodovou profilací až na úroveň hranolového dříku. Jeho jednotlivé strany jsou opatřeny rytými zrcadly ve tvaru obdélníku se zalamovanými a konvexně vyklenutými rohy. Na západní straně je vyryt nápis:

MARIA MANZ

ERIN 1708

TEN 2IVNY

(Maria Manzerin 1708 dne 2. června)

Na dřík nasedá krycí deska s jednoduše profilovanou předstupující obvodovou římsou, na kterou je nasazen nízký hranolový nástavec. Na něm je posazena kruhová patka původního sloupu s dvěma oblouny. Na patku dosedá velmi krátký druhotně doplněný hladký dřík sloupu, jehož průměr je širší než průměr dříku původního sloupu. Z horní části se dochovala čtyřboká kaplice se zapuštěnými půlkruhově ukončenými zrcadly, která dosedá na krycí desku s profilovanou římsou s krátkým dílem původního dříku sloupu. Kaplice je ukončena čtyřbokou konkávně projmutou stříškou, v jejímž vrcholu je vetknut železný latinský kříž.

Současný stav:

Ze stavebního hlediska jsou boží muka v pořádku. Povrch kamene je pokryt mechy a lišejníky.

Datace:

Podle farního soupisu kaplí a křížů z roku 1835 se boží muka od 1. poloviny 19. století zvaná „Weiße Marter“ (tj. Bílá Boží muka) původně nacházela při cestě ze Mstišova do Dubí, na

samé hranici katastrů Dubí a Mstišov (viz přiložený letecký snímek). V soupise jsou uvedeny pod pořadovým číslem 13. a zařazeny mezi sakrální objekty Mstišova.

Podle v soupisu uvedeném popisu se jednalo o pískovcový sloup 7 až 8 loktů vysoký (tj. 4,2 až 4,8 metru), postavený stejným způsobem jako objekt s č. 3 z Novosedlic (boží muka na cestě z Novosedlic do Bystřice: „Podstavec čtyřúhelníkový, na tom kulatý asi 3½ lokte vysoký sloup, nahoře opět čtyřúhelník asi ¾ lokte vysoký.“ Plechové obrazy v kaplici zcela chyběly, jinak byl sloup v dobrém stavu. K tomu farář připojil poznámku, že obec Mstišov odmítá převzít údržbu sloupu, protože je příliš vzdálený od obce. Je určen ke sнесení, pokud se dostane do špatného stavu.

V soupise z roku 1838 je podrobný popis: „Blízko Dubí (stojí) pískovcový sloup, podstavec je čtyřúhelný, na tom kulatý sloup asi 3 lokty vysoký, nahoře opět čtyřúhelník přibližně 1 loket vysoký, v němž se nacházejí čtyři prohlubně, v nichž byly plechové obrazy, které ale všechny vypadly, zcela na vrchu je plechový kříž. Sloup je v dobrém stavu.“ Dále farář poznamenává, že údržbu dosud nikdo nepřevzal.

Sloup nechala dle nápisu na soklové partii objektu postavit Maria Manzer (Mantzer) dne 2. června 1708 na obecním pozemku. O donátorce se mnoho informací nedochovalo. Pravděpodobně je totožná s Marií Manzerovou, která žila v Dubí, protože ve Mstišově žádná rodina s tímto příjmením na počátku 18. století nežila.

V roce 1689 je v soupise poddaných teplického panství v Dubí zachycena rodina Hanse Mantzera (40 let) s ženou Marií (34 let) a dětmi Annou Katharinou (10 let), Marií (4 roky) a Hansem Michaelem (2 roky). Podle desetileté dcery lze předpokládat, že se Hans s Marií brali kolem roku 1679. V roce 1678 ještě v Dubí zapsáni nejsou, roku 1683 již ano.

Po roce 1689 rodina na několik let z Dubí mizí, a objevuje se zde až roku 1705. V soupise z tohoto roku je rodina zapsána ve složení: Hans Mantzer (54 let), jeho žena Maria (50 let) a dcera Marie (21 let). Ostatní dvě děti s největší pravděpodobností zemřely. Kde se po rozsáhlém teplickém panství rodina v mezidobě pohybovala, se zjistit nepodařilo. Kvůli absenci příslušné matriky nám také chybí řada vodítek. Je důvodné se domnívat, že se rodina neživila zemědělstvím, povolání nutilo Hanse Mantzera k relativně častému stěhování, mohl být proto lesníkem či úředníkem. V následujícím soupise z roku 1706 je zapsáno, že Hans zemřel ve věku 55 let. Zůstala po něm vdova Maria (51 let) a dcera Maria (22 let), která již byla provdána. V pozemkových knihách rovněž nejsou žádné záznamy o tom, že by Mantzerovi vlastnili nějaké nemovitosti. Datum a místo úmrtí Marie Mantznerové se nalézt nepodařilo, důvodem jsou četné mezery v řadách matričních knih. Jistá Maria Manzer dožila v blízkých Drahůnkách, kde skonala 30. 3. 1732 ve věku 88 let, což se sice s Marií z Dubí rozchází přesně o deset let, ale věk udávaný při úmrtí nebyl nikterak ověřován, vycházelo se ze sdělení pozůstalých či odhadu duchovního podle fyzického vzhledu dotčeného. Proto nelze vyloučit, že se jednalo o donátorku sloupu, obzvlášť přihlédneme-li k faktu, že příjmení Mantzer (Manzer) není v matrice příliš frekventované.

Druhého června roku 1708 tedy pravděpodobně dubská vdova Marie Manzerová (Mantznerová) vztyčila v Dubí boží muka na tehdejší obchodní cestě z Teplic na Cínovec, pravděpodobně proto, že vlastní pozemek nevlastnila. Zvolené místo bylo shodou okolností na hranici katastrů obcí Dubí a Mstišov (Tischau), a po vzniku stabilního katastru se ocitlo v katastru Mstišova. V žádných historických mapách ovšem boží muka zakreslena nejsou.

Na snímku č. 1 jsou boží muka zachycena na původním místě před hostincem Marien Hof někdy kolem roku 1928, k jejich přemístění došlo krátce nato. Důvodem pravděpodobně byla úprava silnice, u které stála. Je pravděpodobné, že při tomto transferu došlo k jejich poškození, neboť na snímcích č. 2 (rok 1956) a 3 (rok 1958) jsou již na současném místě u kaple sv. Huberta.

Ministerstvo kultury si následně na základě ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o

státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, vyžádalo vyjádření příslušného krajského úřadu a obce s rozšířenou působností k tomuto podnětu.

Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor kultury a památkové péče, ve svém vyjádření č. j. KUUK/134181/2022 ze dne 7. 9. 2022 doporučuje prohlášení předmětné věci za kulturní památku a uvádí: „V návrhu je uvedeno, že podle farního soupisu kaplí z roku 1835 se Boží muka od první poloviny 19. století zvaná „Weißte Marter“ (tj. Bílá Boží muka) původně nacházela při cestě ze Mstišova do Dubí, na samé hranici katastrů Dubí a Mstišov. V soupise jsou uvedeny pod pořadovým číslem třináct a zařazeny mezi sakrální objekty Mstišova. Podle soupisu se jednalo o pískovcový sloup 7 až 8 loktů vysoký (tj. 4,2 až 4,8 m), postavený způsobem jako ze soupisu objekt č. 3 z Novosedlic (boží muka na cestě z Novosedlic do Bystřice: „Podstavec čtyřúhelníkový, na něm válcový asi 3,5 lokte vysoký sloup ve vrcholu s čtyřúhelníkem asi $\frac{3}{4}$ lokte vysokým. Ve vrcholové kaplici chybí obrazy na plechu. Sloup byl jinak v dobrém stavu. K zápisu byla připojena poznámka místního faráře, že obec Mstišov odmítá převzít údržbu sloupu, protože je příliš vzdálený od obce. Je určen ke snesení, pokud se dostane do špatného stavu.“

Sloup, dle nápisu na soklové partii, nechala postavit Maria Manzer (Mantzer) dne 2. června 1708 na obecním pozemku. Zvolené místo bylo shodou okolností na hranici katastru Dubí a Mstišov (Tischau), a po vzniku stabilního katastru se toto místo ocitlo v katastru Mstišova. V historických mapách nejsou Boží muka zakreslena. K přemístění Božích muk došlo pravděpodobně při úpravě silnice, u které stála.

Vlastníkem Božích muk je dle návrhu Město Dubí, Ruská 264/128, 417 01 Dubí.

Důvodem k prohlášení raně barokních Božích muk zv. Weißte Marter z roku 1708 kulturní památkou je dle návrhu jejich kvalitní provedení. Boží muka přesto, že se nedochovala v kompletní podobě, jsou dokladem drobné sakrální architektury dotvářející prostředí českých obcí a měst a jejich historická hodnota zůstala zachována. Původně se nacházela při významné obchodní cestě spojující lázeňské Teplice se Saskem.“

Magistrát města Teplice, odbor územního plánování a stavebního řádu, ve svém vyjádření č. j. MgMT/109126/2022 ze dne 26. 9. 2022 také doporučuje prohlášení předmětné věci za kulturní památku a uvádí: „Předmětná boží muka jsou v současné době sice bez původního středového sloupu, avšak dochovaná část představuje kvalitní uměleckořemeslnou práci počátku 18. století. V rámci širšího okolí obce Dubí lze říci, že se jedná o ojedinělý příklad raně barokní tvorby tohoto typu. Zároveň se boží muka dochovala bez druhotných negativních neodborných zásahů, které by ohrozily hmotnou podstatu objektu. Se sousední kaplí sv. Huberta boží muka tvoří kultivující prvek veřejného prostoru Mstišova.“

Město Dubí doložilo čestným prohlášením ze dne 30. 8. 2022 vlastnictví předmětné věci.

Ve smyslu ustanovení § 3 odst. 2 památkového zákona, byl o zahájení řízení o prohlášení předmětné věci za kulturní památku dopisem č. j. MK 56732/2022 OPP ze dne 30. 9. 2022 vyrozuměn účastník řízení, a v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, mu bylo umožněno, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k podkladům, které Ministerstvo kultury v průběhu řízení shromáždilo. Vlastník tohoto svého práva nevyužil.

Po vyhodnocení všech výše uvedených podkladů jednotlivě i ve vzájemných souvislostech dospělo Ministerstvo kultury k následujícímu závěru:

Předmětná boží muka, nacházející se v současnosti na návsi obce Mstišov jižně od kaple sv. Huberta, jsou hodnotným příkladem drobné sakrální architektury. Takováto drobná sakrální

architektura tvoří významný detail jak sídel, tak kulturní krajiny České republiky, kde tvořily důležité orientační body. Tyto objekty pomáhají určovat identitu místa, jsou součástí paměti krajiny a dokládají vývoj společnosti. Dokládají také náboženské cítění místních obyvatel.

Posuzovaná boží muka původně stála u křižovatky silnic na hranici katastru obcí Dubí a Mstišov a na současné místo se dostala až v první polovině 20. století, zřejmě v souvislosti s úpravou cesty. I přes jejich částečné poškození (ztráta téměř celého sloupu) stále dokládají kvalitní uměleckořemeslnou práci z počátku 18. století

Pro své hodnoty historické a uměleckořemeslné a jako projev tvůrčích schopností a práce člověka splňují posuzovaná boží muka podmínky ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, pro prohlášení věci za kulturní památku.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 152 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, podat ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení rozklad. Lhůta pro podání rozkladu počíná běžet podle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu den následující po dni, kdy bylo toto rozhodnutí doručeno. Doručení písemnosti upravuje § 23 a § 24 správního řádu, který stanoví, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastižen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát uložené rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraveno, nevyzvedne, považuje se rozhodnutí podle § 24 odst. 1 správního řádu za doručené posledním dnem této lhůty (od tohoto dne běží v tomto případě lhůta pro podání rozkladu). Doručení písemnosti pomocí datové schránky upravuje § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který rovněž stanoví přednostní doručování dokumentů prostřednictvím datové schránky. Nepřihlásí-li se adresát do své datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty. O rozkladu proti tomuto rozhodnutí rozhoduje ministr kultury. Rozklad se podává u Ministerstva kultury na výše uvedenou adresu.

Mgr. Ing. Eva Trejbalová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

Stejnopis rozhodnutí:

Národní památkový ústav, generální ředitelství

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem

Magistrát města Teplice, odbor územního plánování a stavebního řádu

Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor kultury a památkové péče

Příloha:

- I. Orientační zakres umístění kulturní památky do kopie katastrální mapy
- II. Identifikační fotografie kulturní památky.

Příloha č. I.: Orientační zákres umístění kulturní památky do kopie katastrální mapy – nedílná součást výroku rozhodnutí č. j. MK 63103/2022 OPP ze dne 2. 11. 2022.

**Příloha č. II: Identifikační fotografie kulturní památky – nedílná součást rozhodnutí
č. j. MK 63103/2022 OPP ze dne 2. 11. 2022.**

